

ประโยค ๑ - ๒
ปัญหา บาลีไวยากรณ์
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๖๖

๑. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้
ในสระ ๘ ตัวนั้น สระมีมาตราเบา ๓ ตัว คือ ชื่อ
สระอีก ๕ ตัว อื่นจากนั้น คือ ชื่อ..... ๑
๒. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้
ก. เม + อย	สนธิเป็น	๑
ข. ปจฺจตุคฺ + เหว	สนธิเป็น	๑
ค. ตาสาหิ	ตัดบทเป็น	๑
ฌ. สพฺภิเรว	ตัดบทเป็น	๑
ง. ในสระสนธิ โลโป ที่ต้นมี ๒ คือ		๑
๓. จงตอบคำถามต่อไปนี้
- ก. อะไรจัดเป็นนามนาม ๑
- ข. สัพพนามเป็นชื่อสำหรับใช้แทนอะไร ๑
- ค. ศัพท์เช่นไร ชื่อว่าสังขยา ๑ แบ่งเป็นเท่าไร ๑ อะไรบ้าง ๑
- ฌ. เอต, อมฺห จัดเป็นสัพพนามชนิดไหน ๑
- ง. เสฺว, อิว แปลว่าอย่างไร ๑ เป็นนิบาตบอกอะไร ๑
๔. จงตอบคำถามต่อไปนี้
- ก. ในอาขยาด แบ่งกาลที่เป็นประธานไว้เท่าไร ๑ อะไรบ้าง ๑
- ข. กิริยาศัพท์ใด ชื่อ เหตุกัตตุวาจก ๑ และมีอุทาหรณ์ว่าอย่างไร ๑
๕. ต ปัจจัย ในกิริยาภิกตัก เมื่อประกอบกับธาตุซึ่งมี ทฺ และ หฺ เป็นที่สุด
อยู่หน้า แปลง ต เป็นอะไรได้บ้าง ๑ จงตอบพร้อมทั้งยกตัวอย่าง
ประกอบอย่างละ ๑ ตัว ๑ จงเขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกรูป
สาธนะ และปัจจัยมาด้วย

ก. สุขเขน ภริยตีติ สุภโร ฯ

ข. ชารตีติ ธาตา ฯ

๖. อะไรชื่อว่าตปุริสสมาส ฯ และตปุริสสมาสนั้น มีเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ
ราชปุตุโต, สงขารทุกข์ จัดเป็นอย่างไรน ฯ
๗. ในพหุลัทธิต และเสฏฐลัทธิต มีปัจจัยอย่างละเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ
ภิกิ ลงปัจจัยอะไร ในลัทธิตไหน จงเขียนรูปวิเคราะห์หามาด้วย ฯ

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง.

เฉลย ประโยค ๑ - ๒

ปัญหา บาลีไวยากรณ์

๑. ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้

ในสระ ๘ ตัวนั้น สระมีมาตราเบา ๓ ตัว คือ อ อิ อุ ชื่อรัสสะ มีเสียงสั้น เหมือนคำว่า อติ ครุ ฯ สระอีก ๕ ตัว อื่นจากนั้น คือ อา อี อุ เอ โอ ชื่อทีฆะ มีเสียงยาว เหมือนคำว่า ภาที วฐู เสโฆ เป็นต้น ฯ

๒. ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้

ก. เม + อย์ สนธิเป็น มุยาย์ ฯ

ข. ปจฺจตุตฺ + เอว สนธิเป็น ปจฺจตุตฺตฺยฺเอว ฯ

ค. ตาสาห์ ตັคฺคฺทเป็น ตาส์-อหฺ ฯ

ฅ. สฺพฺภิเรว ตັคฺคฺทเป็น สฺพฺภิ-เอว ฯ

ง. ในสระสนธิ โลโป ที่ต้นมี ๒ คือลบสระหน้า ๑ ลบสระหลัง ๑ ฯ

๓. ได้ตอบคำถามต่อไปนี้

ก. นามที่เป็นชื่อของคน สัตว์ ที่ สิ่งของ เป็นนามนาม ฯ

ข. สัพฺพนาม เป็นชื่อสำหรับใช้แทนนามนาม ที่ออกชื่อมาแล้ว เพื่อจะไม่ให้ซ้ำๆ ซากๆ ซึ่งไม่เพราะหู ฯ

ค. ศัพท์ที่เป็นเครื่องหมายคนับนามนาม ชื่อสังขยา ฯ แบ่งเป็น ๒ คือ ปกติสังขยา ๑ ปุรณสังขยา ๑ ฯ

ฅ. เอต เป็นนิยม วิเสสนสัพฺพนาม, อมฺห เป็นปฺริสสัพฺพนาม ฯ

ง. เสว แปลว่า วันพรุ่ง เป็นนิบาตบอกกาล ฯ อิว แปลว่า เพียงดัง เป็นนิบาตบอกรูปมาอุปไมย ฯ

๔. ได้ตอบคำถามต่อไปนี้

ก. ในอาชยาคานั้น แบ่งกาลที่เป็นประธานได้ ๓ คือ กาลที่เกิดขึ้น จำเพาะหน้า เรียกว่าปัจจุบัณกาล ๑, กาลล่วงแล้ว เรียกว่าอดีตกาล ๑, กาลยังไม่มาถึง เรียกว่าอนาคตกาล ๑ ฯ

ข. กิริยาศัพท์ใด กล่าวผู้ใช้ให้คนอื่นทำ คือแสดงว่าเป็นกิริยาของผู้ใช้ ให้คนอื่นทำนั้น กิริยาศัพท์นั้น ชื่อเหตุกัตตฺวาจาก ฯ มีอุทาหรณ์ว่า สามโกสุทฺ โอทนํ ปาเจติ นายยัง (หรือใช้)พ่อครัว ให้หุงอยู่ ซึ่งข้าวสุก ฯ

๕. ต ปัจจย ในกิริยาภิกตฺก เมื่อประกอบกับธาตุซึ่งมี ทุ เป็นที่สุดอยู่หน้า แปลง ต เป็น นฺน แล้วลบที่สุดธาตุ ตัวอย่าง ฉนฺโน อันเขามุงแล้ว ฉทุ ธาตุ ในความปิด ฯ เมื่อประกอบกับธาตุซึ่งมี หุ เป็นที่สุดอยู่หน้า แปลง ต เป็น พุห แล้วลบที่สุดธาตุ ตัวอย่าง รุพฺโห งอกแล้ว รุหุ ธาตุ ในความงอก ฯ

ได้เขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกรูป สาธนะ และปัจจยมาดังนี้

ก. (ผู้ใด)อันเขาเลี้ยงได้โดยง่าย เหตุนั้น(ผู้นั้น) ชื่อว่าผู้อันเขาเลี้ยงได้โดยง่าย ฯ เป็นกัมมรูป กัมมสาธนะ ข ปัจจย ฯ

ข. (ผู้ใด) ย่อมทรงไว้ เหตุนั้น (ผู้นั้น) ชื่อว่าผู้ทรงไว้ ฯ เป็นกัตตุรูป กัตตุสาธนะ ตฺ ปัจจย ฯ

๖. นามศัพท์มี อํ วิกตติเป็นต้นในที่สุด ท่านย่อเข้าด้วยบทเบื่องปลาย ชื่อตปฺปฺริส-สมาส ฯ มี ๖ อย่าง คือ พุคฺคิยาตปฺปฺริโส, ตคฺคิยาตปฺปฺริโส, จตุตถิตปฺปฺริโส, ปญฺจमितปฺปฺริโส, ฉฏฐิตปฺปฺริโส, สตตมิตปฺปฺริโส ฯ

ราชปฺตุโต เป็นฉฏฐิตปฺปฺริสสมาส ฯ สงฺขารทุกฺขํ เป็นสตตมิตปฺปฺริส-สมาส ฯ

๗. ในพหุลตฺทิตฺมีปัจจย ๑ ตัว คือ ฮาลู ฯ ในเสฏฐตฺทิต มีปัจจย ๕ ตัว คือ ตฺร, ตม, อยิสฺสท, อย, อิกฺษ ฯ

โกติ ลง อี ปัจจย ในตทฺสสฺตถิตตฺทิต ฯ วิเคราะห์ว่า โโกโค อสฺส อตฺถิตฺติ โโกติ ฯ